

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce **J. K.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 4 Cad 73/2005 – 12, ze dne 11. 11. 2005,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalovaná (dále též „stěžovatelka“) v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno její rozhodnutí ze dne 19. 5. 2005. Česká správa sociálního zabezpečení jím rozhodla o žádosti žalobce o poskytnutí příplatku k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální (dále jen „nařízení“) tak, že podle § 2 odst. 1 nařízení přiznala žalobci od 10. 1. 2005 příplatek k starobnímu důchodu ve výši 200 Kč za dobu jeho věznění od 5. 9. 1957 do 2. 1. 1958. Současně žalovaná zamítla žádost žalobce o poskytnutí příplatku za dobu od 7. 12. 1956 do 7. 2. 1957 a od 9. 8. 1957 do 4. 9. 1957. Zamítavý výrok odůvodnila tím, že pro dobu od 7. 12. 1956 do 7. 2. 1957 a od 9. 8. 1957 do 4. 9. 1957 nebyly splněny podmínky ust. § 1 písm. a) nařízení, protože trest odnětí svobody vykonaný v uvedené době nelze považovat za neoprávněný. V rozsahu této doby byl rehabilitačním rozsudkem č.j. 3 Rtv-244/90, ze dne 20. 11. 1990 vydaným Vojenským soudem v Trenčíně stanoven přiměřený trest za trestný čin rehabilitací nedotčený.

Městský soud v Praze vycházel z následujícího skutkového stavu: Dne 29. 12. 2004 podal žalobce žádost o příplatek ke starobnímu důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. Svůj nárok doložil usnesením Vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 20. 11. 1990, č.j. 3 Rtv-244/90, kterým byl uznán částečně účastným rehabilitace ve smyslu zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 119/1990 Sb.“). Citovaným usnesením byl zrušen rozsudek Vyššího vojenského soudu v Trenčíně č. T-3/57, ze dne 16. 7. 1957 podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Sb. ve výroku o vině, kterým byl žalobce uznán vinným z trestného činu podvracení republiky podle § 79a trestního zákona a odsouzen k trestu odnětí svobody na dvanáct měsíců. Současně byla zrušena i všechna další rozhodnutí na zrušenou část obsahově navazující, a to k datu, kdy byla vydána. Podle § 2 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. pak určil soud za trestný čin nedovoleného držení výbušnin podle § 196 odst. 2 trestního zákona, kterým byl žalobce uznán vinným v souběhu s výše uvedeným rehabilitovaným trestným činem a na který se zákon o soudní rehabilitaci nevztahuje, trest odnětí svobody na tři měsíce. Žalovaná proto dospěla k závěru, že žalobce je účasten soudní rehabilitace s výjimkou těchto tří měsíců. Podle potvrzení Vězeňské služby ČR ze dne 21. 9. 2001, č.j. GRVS 2187/2242/53/2001 vykonal žalobce od 7. 12. 1956 do 7. 2. 1957 vazbu a v době od 9. 8. 1957 do 2. 1. 1958 výkon trestu. Celkově tato doba představuje sedm měsíců, z nichž tři nelze pro odškodnění dle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. zahrnout s ohledem na uvedené usnesení Vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 20. 11. 1990.

V řízení před soudem žalobce předložil dvě usnesení Vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 3. 1. 1958. Prvním usnesením byl žalobci po projednání změny výměry trestu vzhledem k amnestii prezidenta republiky ze dne 1. 12. 1957 uložen podle § 392 odst. 1 trestního řádu za amnestií nedotčený trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1, 4 trestního zákona trest odnětí svobody v trvání devíti měsíců nepodmíněně. Druhým usnesením bylo rozhodnuto podle čl. I. odst. 5 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. 12. 1957 tak, že se žalobci promíjí trest za trestný čin nedovoleného držení výbušnin podle § 196 odst. 2 trestního zákona, ke kterému byl odsouzen rozsudkem Vyššího vojenského soudu v Trenčíně sp. zn. T 3/57, ze dne 16. 7. 1957, a to trest odnětí svobody v trvání tří měsíců, a za trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1, 4 trestního zákona z trestu devíti měsíců zbytek trestu odnětí svobody, jelikož ke dni vyhlášení amnestie nepřevyšoval šest měsíců odnětí svobody.

Česká správa sociálního zabezpečení tak podle žalobce mylně z rehabilitačního usnesení dovodila, že trest tří měsíců odnětí svobody za nedovolené držení výbušnin, na který se rehabilitace nevztahuje, žalobce vykonal dobou vyšetřovací vazby nebo ve výkonu trestu v době od 9. 8. 1957 do 2. 1. 1958. Jak vyplývá z předložených amnestijních usnesení, není tomu tak.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl Městský soud v Praze k závěru, že žalovaná při rozhodování o nároku žalobce na příplatek neměla k dispozici všechny podklady, které se týkají projednávané věci, a vycházela tak z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Z usnesení, která žalobce doložil až v řízení před soudem, vyplývá, že výkon vazby i trestu odnětí svobody v celkové délce sedmi měsíců byl vykonán pouze za trestný čin podvracení republiky, pro který byl žalobce rehabilitován. Trest devíti měsíců uložený žalobci usnesením ze dne 3. 1. 1958 za trestný čin podvracení republiky nebyl žalobcem vykonán v celém rozsahu, neboť v době vyhlášení amnestie již nepřevyšoval dobu šesti měsíců, pročež byl žalobci prominut i zbytek tohoto trestu. Městský soud v Praze proto vrátil věc žalované podle ust. § 78 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu

správního (dále jen „s. ř. s.“) k dalšímu řízení. Přitom jí uložil zahrnout jako podklad pro rozhodnutí i doklady předložené žalobcem při soudním jednání, tj. usnesení Vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 3. 1. 1958, sp. zn. T 3/57 a započíst doloženou dobu věznění v trvání sedmi měsíců. Vázána tímto právním názorem měla žalovaná o nároku žalobce znovu rozhodnout.

Rozsudek Městského soudu v Praze napadla žalovaná kasační stížností, neboť má za to, že Městský soud v Praze posoudil věc nesprávně. K rozhodnutí o soudní rehabilitaci je dle jejího názoru v souladu s ust. § 7 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb. příslušný soud, který rozhodoval v původním trestním řízení v prvním stupni. Z tohoto rozhodnutí - usnesení Vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 20. 11. 1990, č.j. 3 Rtv-244/90 - proto vycházela žalovaná v předmětné věci. Pokud žalobce předložil při soudním jednání dodatečně usnesení Vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 3. 1. 1958, neměl podle stěžovatelky Městský soud v Praze pravomoc k tomu, aby dále zkoumal podmínky účasti žalobce na soudní rehabilitaci. Měl k dispozici rehabilitační rozhodnutí, které jednoznačně vyslovilo rozsah účasti žalobce na soudní rehabilitaci a kterým bylo jako navazující zrušeno i rozhodnutí Vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 3. 1. 1958, o které Městský soud v Praze opřel svůj právní názor. Dle názoru stěžovatelky nebyl za dané situace Městský soud v Praze oprávněn dále se účastí žalobce na soudní rehabilitaci zabývat. Stěžovatelka je přesvědčena, že při vydání předmětného správního rozhodnutí nepochybila a rozhodla v souladu se zákonem č. 119/1990 Sb. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Při posuzování věci se Nejvyšší správní soud nejprve zabýval otázkou, zda napadený rozsudek netrpí některou z vad, vyjmenovaných v ust. § 109 odst. 3 s. ř. s., pro které by byl povinen jej zrušit z úřední povinnosti. V tomto ohledu usoudil, že řízení před soudem nebylo zmatečné ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Městský soud v Praze rozhodl v souladu s ust. § 31 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 4 odst. 5 nařízení vlády č. 622/2004 Sb. specializovanou samosoudkyní a soud byl tedy správně obsazen.

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížních bodů, avšak po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že žalovaná napadá rozsudek Městského soudu v Praze z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Jelikož skutkový stav tak, jak byl popsán Městským soudem v Praze, žalovaná nijak nezpochybnila a Nejvyšší správní soud jej považuje za dostatečně zjištěný, vycházel z něj sám i v řízení o kasační stížnosti.

O jednotlivých stížních námitkách uvažil Nejvyšší správní soud takto:

Úvodem je třeba přisvědčit stěžovateli, že na základě podkladů, které měla k dispozici, skutečně rozhodla zcela správně a logicky. Bylo-li rehabilitačním usnesením vysloveno, že žalobce je částečně účasten rehabilitace (pokud se jedná o trestný čin podvracení republiky) a současně se mu určuje za trestný čin nedovoleného držení výbušnin, který rehabilitaci nepodléhá, trest odnětí svobody v délce tří měsíců, byla úvaha žalované o nutnosti odečíst tuto dobu od celkové doby strávené ve vyšetřovací vazbě, resp. výkonu trestu opodstatněná. V průběhu soudního řízení však byly žalobcem předloženy nové důkazy, které prokazovaly skutkový stav k datu vydání napadeného rozhodnutí odlišné od stavu, z něhož při svém rozhodnutí vycházela stěžovatelka. Byť by bylo možno žalobce odkázat

na žádost o přepočítání dávky ve smyslu ust. § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. ve spojení s ust. § 4 odst. 5 nařízení vlády č. 622/2004 Sb., lze z hlediska procesní ekonomie s ohledem na ust. § 77 odst. 2 s. ř. s. postupovat i způsobem, jak učinil Městský soud v Praze, a poměřovat zákonnost napadeného rozhodnutí na základě skutkového stavu zjištěného soudem. Námitky stěžovatelky proti rozsudku Městského soudu v Praze proto nejsou v tomto bodu oprávněné.

V dalším stížním bodu pak stěžovatelka namítá, že dle jejího přesvědčení nebyl Městský soud v Praze oprávněn přezkoumávat podmínky účasti žalobce na soudní rehabilitaci. Nic takového ovšem soud neučinil. V této otázce vycházel, stejně jako sama stěžovatelka, z usnesení Vyššího vojenského soudu v Trenčíně sp. zn. 3 Rtv-244/90, ze dne 20. 11. 1990, ze kterého vzal za prokázané, že žalobce byl částečně účasten rehabilitace, a to pro trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1, 4 trestního zákona. Podmínky účasti žalobce na soudní rehabilitaci tedy žádným způsobem nepřezkoumával. Na základě žalobcem dodatečně předložených důkazů dokládajících skutečnou délku doby strávené jím ve vazbě a výkonu trestu pouze dospěl k závěru, že žalovaná neměla k dispozici veškeré podklady pro rozhodnutí ve věci, tj. pro rozhodnutí *o nároku na příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb.*

Podle ust. § 1 odst. 1 citovaného nařízení státní občané České republiky, kteří v době od 25. února 1948 do 31. prosince 1989 *byli odsouzeni a vykonali trest odnětí svobody, jeho část nebo vazbu pro trestný čin, za který byli rehabilitováni* podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., zákona č. 633/1992 Sb. a zákona č. 198/1993 Sb., a pobírají starobní nebo plný invalidní důchod z českého důchodového pojištění, mají nárok na poskytnutí příplatku k důchodu ke zmírnění některých krivd způsobených jim komunistickým režimem v oblasti sociální.

Předmětem soudního řízení tak v daném případě nebyla (a nemohla být) účast žalobce na soudní rehabilitaci, resp. přezkum podmínek této jeho účasti, nýbrž to, v jaké délce vykonal žalobce trest (vazbu) za trestný čin, za který byl rehabilitován. Jak vyplývá z výše uvedeného, byl žalobce rehabilitován za trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1, 4 trestního zákona. Trest za trestný čin nedovoleného držení výbušnin podle § 196 odst. 2 trestního zákona v délce tří měsíců mu byl podle čl. I. odst. 5 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. 12. 1957 prominut usnesením Vyššího vojenského soudu ze dne 3. 1. 1958. Je tedy zřejmé, že veškerá doba, již žalobce strávil ve vazbě, resp. ve výkonu trestu, byla vykonána pouze za trestný čin podvracení republiky, tj. trestný čin, za který byl žalobce rehabilitován.

Důvodnou neshledal Nejvyšší správní soud ani námitku, podle níž bylo usnesení, kterým byl žalobci prominut trest odnětí svobody za trestný čin nedovoleného držení výbušnin, zrušeno rehabilitačním usnesením jako rozhodnutí na zrušenou část odsuzujícího rozsudku obsahově navazující.

Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že rehabilitačním rozhodnutím byl žalobci za trestný čin nedovoleného držení výbušnin uložen trest odnětí svobody na tři měsíce. Dle judikatury Nejvyššího soudu však *při stanovení trestu podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů soud nepřihlíží k rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii, ke kterým došlo po původním rozhodnutí o vině a trestu, neboť nejde o řízení, které by bylo součástí trestního stíhání obviněného* (rozhodnutí Rt 41/95, sp. zn. 11 Tz 24/90, publ. pod č. 362/1995 Sb. NS). Nejvyšší správní soud je proto toho názoru,

že při rozhodování o nároku na příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. nelze na základě rozhodnutí soudu podle ust. § 2 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. o uložení trestu za trestný čin nepodléhající rehabilitaci odečíst tuto dobu od celkové doby strávené ve výkonu trestu nebo ve vazbě za situace, kdy je prokázáno, že trest za tento trestný čin uložený v původním řízení ve skutečnosti v důsledku rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii nebyl vykonán. Takový postup by byl v rozporu s účelem nařízení (tj. alespoň částečně odškodnit křivdy způsobené komunistickým režimem *podle reálné délky vykonaného trestu odnětí svobody či vazby za rehabilitovaný trestný čin*) a koncepcí podmínek pro přiznání příplatku na jeho základě tak, jak byly citovány výše. Právní názor Nejvyššího správního soudu je v obecné rovině podpořen i konstantní judikaturou Ústavního soudu, podle níž *záměrům rehabilitace nelze bránit pozitivněprávním dogmatismem při výkladu právních norem*. Naopak, je zapotřebí *rehabilitační předpisy s ohledem na jejich smysl a účel interpretovat extenzivně ve prospěch postižených osob* (podle nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 3. 2001, sp. zn. II. ÚS 187/2000).

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek Městského soudu v Praze netrpí vadou podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a kasační stížnost proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona (§ 60 odst. 2 s. ř. s.), žalobce měl v řízení o kasační stížnosti plný úspěch, žádné náklady mu však v souvislosti s tímto řízením prokazatelně nevznikly. Nejvyšší správní soud mu proto náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 7. března 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

